Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

"NEW MECHANISMS OF PARTNERSHIP-BASED GOVERNANCE AND STANDARDIZATION OF VOCATIONAL TEACHER EDUCATION IN UKRAINE"

«НОВІ МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ ПАРТНЕРСТВА ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

EDUCATIONAL GOVERNANCE AND COOPERATION IN GERMAN VOCATIONAL TEACHER EDUCATION

УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ (ВИКЛАДАЧІВ) ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У НІМЕЧЧИНІ

Staff Training 4

Kyiv (Ukraine) 5, 12, 18 October 2021

Dr. Oliver Greuling

seminar.weingarten.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Second phase of vocational teacher training and role of the Seminars for Teacher Education and Training – organisation and institutes, curriculum and practical examples

Друга фаза навчання вчителів для профтехосвіти і роль семінарів з навчання і підвищення кваліфікації вчителів: організація й інститути, навчальна програма та приклади з практики

Dr. Oliver Greuling

Teil 1 – Organisation und Institute der Ausbildung von Lehrkräften

Частина 1 – Організація та інститути освіти для вчителів

Teil 1.1 – Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF)

Частина 1.1 – Семінари з підготовки і підвищення кваліфікації викладачів (СППКВ)

Teil 1.2 – Steuerung der Seminare durch das Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung (ZSL)

Частина 1.2 – Управління семінарами з боку Центру забезпечення якості шкільної освіти і підготовки вчителів (ЦЗЯО)

The project number is 609536-EPP-1-2019-1-DE-EPPKA2-CBHE-SP.
This project has been funded with support from the European Commission.
The European Commission's support for the production of the content of the website does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 2 –
Ergänzungen zum Vortrag von Joachim Dietrich in der Phase 1 (Studium)
Частина 2 –
Доповнення до доповіді Йоахіма Дітріха у фазі 1 (навчання в ЗВО)

Kooperation zwischen der Universität Konstanz und dem Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (Berufliche Schulen) Weingarten

Співпраця між Університетом Констанца і Семінаром з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (для ПТУ) Вайнгартен

Teil 2.1 – Rechtliches – Правові основи

Teil 2.2 – Inhaltliches – Зміст

Teil 3 –
Curriculum und Kompetenzbereiche am Beispiel des Faches Pädagogik / Pädagogische Psychologie
Частина 3 – Навчальна програма і групи компетентностей на прикладі предмету «Педагогіка / педагогічна психологія»

Teil 3.1 – Übersicht und Teilbereiche
Частина 3.1. – Огляд і групи компетентності

Teil 3.2 – Beispiele und Interaktion
Частина 3.2. – Приклади і взаємодія

Teil 1 – Organisation und Institute der Ausbildung von Lehrkräften

Частина 1 – Організація та інститути освіти для викладачів

Teil 1.1 – Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF)

Частина 1.1 – Семінари з підготовки і підвищення кваліфікації викладачів (СППКВ)

Teil 1.2 – Steuerung der Seminare durch das Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung (ZSL)

Частина 1.2 – Управління семінарами з боку Центру забезпечення якості шкільної освіти і підготовки вчителів (ЦЗЯО)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 1 – Organisation und Institute der Ausbildung von Lehrkräften

Teil 1.1 – Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF)

Частина 1.1 – Семінари з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ)

Teil 1.2 – Steuerung der Seminare durch das Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung (ZSL)

Dr. Oliver Greuling

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Universität Konstanz

Constance – 17 February 2020 – Finalising the kick-off meeting and small-talk at the conference dinner

Ukrainian colleague sitting next to me on my conference input on the role of the Seminars with regard to teacher education and training:

Констанц, 17.02.2020 – смол-ток за урочистим обідом у кінці кік-офф-зустрічі. Український колега з приводу мого виступу про підготовку вчителів:

“I heard what you said – but I still do NOT understand, sorry.“

«Я почув, що Ви сказали, але, пробачте, нічого НЕ зрозумів».

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Was ist ein „Seminar”?
Що таке «семінар»?

Wer steuert die „Seminare“?
Хто керує «семінарами»?

Welche Schnittstellen mit anderen Institutionen gibt es?
Які є точки перетину з іншими інституціями?

Wo sind diese „Seminare“?
Де знаходяться ці «семінари»?

Wer arbeitet in den „Seminaren“?
Хто працює на «семінарах»?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

- eine **Organisation und Verwaltung**
- mit eigener Leitung und einem Sekretariat,
- die eigenständig Veranstaltungen anbietet für
- zugewiesene Schulpraktikanten und Referendare
- sowie alle Lehrkräfte mit berufsbildenden Fächern und dabei dem
- Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung (ZSL) direkt unterstellt ist.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (СППК) – це…

- **Організація і орган управління**
- з власним керівництвом і секретаріатом,
- яка самостійно пропонує заходи для
- студентів і референдарів* (викладачів-стажерів), які проходять шкільну практику,
- а також всіх викладачів професійно-технічного напрямку, і при цьому
- безпосередньо підпорядкована Центру забезпечення якості шкільної освіти і підготовки вчителів (ЦЗЯО).

Referendare are candidates for a higher civil-service post who are doing practical training, e.g. prospective *Gymnasium* teachers who have already taken the first *Staatsexamen* and are now doing two years of teaching practice. At the end of the **Referendar** period they take the second *Staatsexamen*, and only then is their teacher training complete. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/german-english/referendar

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

…eine **Organisation für die Vorbereitung und Planung von Kursen** für

- Referendare im Vorbereitungsdienst,
- Quereinsteiger (ohne Lehramtsstudium) und
- Direkt-/ oder Seiteneinsteiger vor allem in MINT- und gewerblichen Fächern sowie in Pflegeberufen,
- Meister und Techniker an gewerblich-technischen Berufen für den praktischen Unterricht.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації викладачів (СППКВ) – це…

… **організація для планування і підготовки курсів** для

- Референдарів (молодих викладачів-стажерів), які проходять передатестаційну практику,
- осіб, які не мають повної педагогічної освіти, і хочуть працювати викладачами,
- осіб з педагогічною освітою, які раніше не викладали точні науки, професійно-технічні предмети, сестринську справу,
- майстрів і техніків виробничо-технічних професій без досвіду викладання

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

…ein **Ort mit eigenen Räumlichkeiten** für

- Zentralveranstaltungen (Schulrecht und Pädagogik/ Pädagogische Psychologie),
- Kurse in Fachdidaktik für alle an Beruflichen Schulen angebotenen Fächern.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації чителів (СППКВ) – це…

… **місце з власними приміщеннями** для

- Загальних курсів (шкільне право і педагогіка/педагогічна психологія)
- Курсів дидактики по кожному з предметів, які викладаються в ПТУ

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

…ein **Kollegium**

- von in ihrem Fach qualifizierten Lehrpersonen,
- die mindestens 5 Jahre unterrichtet haben,
- sich erfolgreich einem umfassenden und mehrstufigen Auswahlverfahren* stellen
- und ihre Begeisterung für die Ausbildung von Lehrkräften belegen müssen.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ) – це…

…**колегіум**

- педагогів, які мають кваліфікацію зі свого предмета
- і досвід викладання не менше 5 років,
- успішно пройшли складний і багатоетапний конкурс*
- і довели свою відданість справі професійної підготовки вчителів.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar gestaltet das **Auswahlverfahren** für **Lehrbeauftragte, indem…**

- eine Stelle in Absprache mit dem ZSL und Regierungspräsidium ausgeschrieben wird,
- geeignete Kandidatinnen und Kandidaten sich einem 4-stufigen Auswahlverfahren stellen, welches
- a) eine Beurteilung der Schulleitung,
- b) eine bewertete Beratung nach einem Unterricht,
- c) eine bewertete Mitschau einer Seminar-Veranstaltung sowie
- d) ein Kolloquium umfasst.

Семінар розробляє **конкурс для викладачів**, який передбачає…

- Оголошення конкурсу на вакантну посаду по узгодженню між ЦЗЯО і державним органом управління (президія уряду)
- Участь кандидатів і кандидаток у 4-етапному конкурсі, який включає:
- a) характеристику дирекції школи
- b) оцінку консультації після уроку
- c) оцінку відкритого уроку-семінару
- d) колоквіум.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Before I proceed: “You’ve heard what I said –
but did you also understand?“**

**Перш ніж я продовжу:
«Ви почули, що я сказав, –
а чи зрозуміли?»**

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

…ein **Kollegium,** das sich

- in Abständen mit allen anderen Seminaren abspricht und inhaltlich weiterentwickelt,
- den Kontakt mit den zuführenden Universitäten pflegt und inhaltlich weiterentwickelt,
- sich an die Maßgaben des ZSL halten muss.

Семінар з навчання і підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ) – це…

…**колегіум**, який

- проводить періодичні зустрічі з іншими семінарами і працює над удосконаленням змісту
- підтримує контакти з університетами, які посилають студентів на практику, і працює над удосконаленням змісту
- мусить дотримуватися інструкцій ЦЗЯО

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

… jeweils **eingerichtet**

- an jedem der 4 Regierungsbezirke bei der Verwaltungseinheit „Regierungspräsidium“ (RP) in Baden-Württemberg,
- im RP Stuttgart, RP Karlsruhe und RP Freiburg am selben Ort,
- und in Weingarten (bei Ravensburg) für das RP Tübingen.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ) розташований …

- у кожному з 4 адміністративних округів при «президії уряду» землі Баден-Вюртемберг;
- при президіях уряду міст Штутгарт, Карлсруе, Фрайбург в цих же містах і
- у Вайнгартені (під Равенсбургом) для президії уряду Тюбінгена

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ein Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) ist…

…derzeit damit **unterstellt**
- einerseits dem Regierungsbezirk
- in Bezug auf die Zuweisung von auszubildenden angehenden Lehrkräften

und
- andererseits dem ZSL
- in Bezug auf die Bestellung und Einsetzung des Personals am Seminar selbst.

Семінар з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ) на даний момент підпорядкований …
- з одного боку – адміністративному округу
- у питаннях направлення на навчання майбутніх викладачів

і
- з іншого боку - ЦЗЯО
- у питаннях найму і використання персоналу для самого семінару.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Now, you’ve heard what I said so far – but did you also understand?“

«Тепер Ви почули, що я сказав, –
а чи зрозуміли?»

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 1 – Organisation und Institute der Ausbildung von Lehrkräften

Teil 1.1 – Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF)

Teil 1.2 – Steuerung der Seminare durch das Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung (ZSL)

Teil 1.2 – Управління семінарами з боку Центру забезпечення якості освіти і підготовки вчителів (ЦЗЯО)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Уряд землі Baden-Württemberg

11 міністерств

Відповідає за ЗВО / університети

Візповідає за школи

Міністерство культури, молоді і спорту

Міністерство науки

Міністерство фінансів

Міністерство економіки

МВС

+ 6 міні-стерств

SEMINAR BERUFLICHE SCHULEN KARLSRUHE

STAATLICHES SEMINAR FÜR DIDAKTIK UND LEHRERBILDUNG (BERUFLICHE SCHULEN) STUTTGART

semṭnar.weingarten.

Семінари у 4 локаціях

Організація і розподіл компетенцій у Міністерстві культури до березня 2019 (!)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Schulische Problemfelder in Baden-Württemberg

- Rechtsschreibschwäche von Kindern in der Grundschule
- Schwächen im Rechnen in der Grundschule
- nur hintere Ränge in der PISA-Studie der OECD belegt von Baden-Württemberg
- Sorge um Bildungs- und Wissensstand der nachwachsenden Generation
- Sorge um Erhalt des wirtschaftlichen Erfolgs und Wohlstands im Land Baden-Württemberg

Проблеми шкільної освіти землі Баден-Вюртемберг

- Проблеми з правописом серед учнів молодших класів
- Проблеми з арифметикою серед учнів молодших класів
- Баден-Вюртемберг займає останні позиції по OECP в опитуванні PISA
- Стурбованість рівнем освіти і знань підростаючого покоління
- Стурбованість шансами на досягнення майбутніх економічних успіхів і добробуту в землі Баден-Вюртемберг

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Schulische Problemfelder in Baden-Württemberg

Chance zur nachhaltigen Verbesserung wird gesehen durch

- mehr Kontrolle in der Ausbildung von Lehrkräften

und den

- Einbezug von wissenschaftlichen Erkenntnissen auf allen Ebenen.

Beide Überzeugungen führen zur Gründung von **ZSL** und **IBBW.**

Проблеми шкільної освіти землі Баден-Вюртемберг

Шанси на сталий розвиток розглядаються через призму

- посилення контролю над освітою вчителів

і

- застосування наукових досягнень на всіх рівнях.

Ці міркування призвели до утворення **ЦЗЯО** та Інституту Аналізу Освіти землі Баден-Вюртемберг (**ІАОБВ**).

Zentrum für **S**chulqualität und **L**ehrerbildung

ZSL

ständiger Austausch

IBBW

Institut für **B**ildungsanalysen **B**aden-**W**ürttemberg

- **Seminare** für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (SAF) (Berufliche Schulen und Gymnasium) wie das SAF Weingarten sind dem ZSL direkt unterstellt
- ***Ziel:*** zentrale Steuerung einer „evidenz-basierten“ Lehrerbildung von einer Stelle aus, insbesondere die **„Ausbildung der Lehrkräfte“**
- Lehrbeauftragte, Fachdidaktiker und Bereichsleiter im Rahmen der **„Fortbildung der Lehrkräfte“** können Aufgaben übernehmen

- **Семінари з підготовки та підвищення кваліфікації вчителів (СППКВ)** (для ПТУ і гімназій), такі як СППКВ Вайгартен, напряму підпорядковані ЦЗЯО
- ***Мета:*** централізоване, «науково обгрунтоване» управління освітою вчителів силами однієї організації, а саме **«Навчання вчителів»**
- Викладачі, предметні дидактики і керівники напрямків можуть виконувати свої функції в рамках **«Підвищення кваліфікації вчителів»**

Dr. Thomas Riecke-Baulecke
Präsident des ZSL
Др. Томас Ріке-Баулеке
Президент ЦЗЯО

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Zentrum für
Schulqualität und
Lehrerbildung

ZSL

ständiger Austausch

IBBW

Institut für
Bildungsanalysen
Baden-**W**ürttemberg

Dr. Dieter Klein
Direktor des IBBW
Др. Дітер Кляйн
Директор ІАОБВ

- ***Auftrag:***
  „(…) systematische und wissenschaftsbasierte Erfassung, Auswertung (…) und Aufbereitung von steuerungsrelevanten Daten wie Bildungsindikatoren und Trends auf unterschiedlichen Ebenen.“

- ***vier relevante Abteilungen:***
  -> Statistik / IT-Verfahren
  -> Kompetenzmessung
  -> Systemanalysen
  -> empirische Bildungsforschung

- ***Überzeugung:*** wissenschaftliche Erkenntnisse aus der empirischen Bildungsforschung ermöglichen Leistungssteigerungen

- ***Завдання:***
  „(…) систематичні і науково обгрунтовані збір, оцінка (…) і обробка релевантних для управління даних, як-от індикатори та тренди освіти на різних рівнях.“

- ***Чотири важливих відділи:***
  -> статистика / IT-технології
  -> вимірювання компетентностей
  -> системний аналіз
  -> емпіричні дослідження освіти

- ***Переконання****: наукові знахідки, отримані шляхом емпіричних досліджень, дозволяють підвищити ефективність*

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Уряд землі
Baden-Württemberg

11 міністерств

Міністерство культури, молоді і спорту

Міністерство науки

Міністерство фінансів

Міністерство економіки

МВС

+ 6 міні-стерств

SEMINAR BERUFLICHE SCHULEN KARLSRUHE

STAATLICHES SEMINAR FÜR DIDAKTIK UND LEHRERBILDUNG (BERUFLICHE SCHULEN) STUTTGART

semṭnar.weingarten

РАНІШЕ!

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

ТЕПЕР!

Міністерство культури, молоді і спорту

Уряд землі Baden-Württemberg

11 міністерств

+ 6 міні-стерств

Міністерство науки

Мінфін

Мінекономіки

МВС

Відділ ZI в Мінкультi – координує роботу ЦЗЯО та ІАОБВ

ЦЗЯО відділ 4 ПТУ

ZSL

Постійний обмін

IBBW

ЦЗЯО відділ 41 – Освіта вчителів (викладачі загальних наук для ПТУ, викладачі технічних спеціальностей для ПТУ)

SEMINAR BERUFLICHE SCHULEN KARLSRUHE

STAATLICHES SEMINAR FÜR DIDAKTIK UND LEHRERBILDUNG (BERUFLICHE SCHULEN) STUTTGART

seminar.weingarten.

ЦЗЯО відділ 42 – Підвищення кваліфікації

Co-funded by the
s+ Programme
European Union

Уряд землі
Baden-Württemberg

Winfried Kretschmann
Ministerpräsident des Landes
Baden-Württemberg
Вінфрід Кречман
Прем'єр-міністр уряду
Землі Баден-Вюртемберг

Theresa Schopper
Ministerium für Kultus,
Jugend und Sport
Тереза Шоппер
Міністерство
культури, молоді і
спорту

ZSL

Центр забезпечення якості шкільної освіти і підготовки вчителів

SEMINAR BERUFLICHE SCHULEN KARLSRUHE

СППКВ
Karlsruhe

СППКВ
Freiburg

STAATLICHES SEMINAR FÜR DIDAKTIK UND LEHRERBILDUNG (BERUFLICHE SCHULEN) STUTTGART

СППКВ
Stuttgart

seminar.weingarten.

СППКВ
Weingarten

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“Now, you’ve heard what I said so far – but did you also understand?“

«Тепер Ви почули, що я сказав, –
а чи зрозуміли?»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

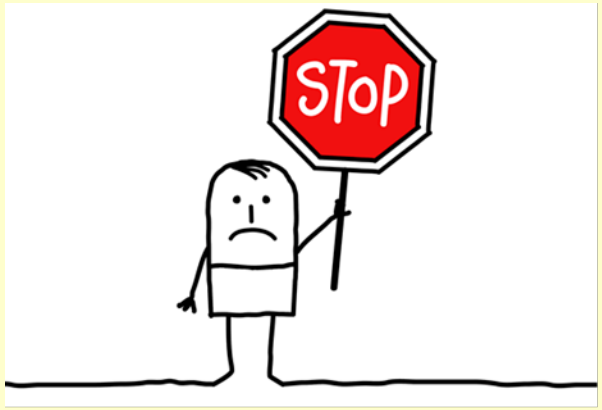

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Які у Вас виникли питання?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

EDUCATIONAL GOVERNANCE AND COOPERATION IN GERMAN VOCATIONAL TEACHER EDUCATION

Teil 2 –
Ergänzungen zum Vortrag von Joachim Dietrich in der Phase 1 (Studium)
Частина 2 –
Доповнення до доповіді Йоахіма Дітріха у фазі 1 (навчання в ЗВО)

Kooperation zwischen der Universität Konstanz und dem Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (Berufliche Schulen) Weingarten

Співпраця між Університетом Констанц і Семінаром з підготовки і підвищення кваліфікації вчителів (ПТУ) у Вайнгартені

Частина 2.1 – Правові основи

Частина 2.2 – Зміст

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 2 – Ergänzungen zum Vortrag von Joachim Dietrich in der Phase 1 (Studium)

Kooperation zwischen der Universität Konstanz und dem Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (Berufliche Schulen) Weingarten

Teil 2.1 – Rechtliches

Частина 2.1 – Правові основи

Übersicht Schulpraktika an Beruflichen Schulen – am Beispiel von Baden-Württemberg

Studierende für das Lehramt an Gymnasien
Майбутні вчителі гімназій

3 Wochen
Orientierungs-praktikum
Орієнтаційна практика
Betreuung Unis und Schulen
Супровід від шкіл та ун-тів

Bewährungs-Praktikum
Стажування на оцінку

Blockpraktikum
Блок практики
12 Wochen
September bis Dezember
theoretische Betreuung durch 4 Seminare
Теоретичний супровід від 4 семінарів
(по 16 г. /фах і 32 г. пед. психол.)
(16h pro FD plus 32h PäPsy)
= 100h passiv und 30h aktiv

Studierende der Wirtschaftspädagogik (Σ=10 Wochen)
Ек. педагогіка (Σ=10 тижнів)

3 Universitäten, Studiengang Wirtschaftspädagogik

4 Berufliche Seminare

Modul 1 –
4 W. – 4 тижні
Betreuung durch 3 Universitäten
(Beispiel Universität Konstanz s. Vortrag Joachim Dietrich)
Супровід 3 ун-тів

Modul 2 –
3 W. – 3 тижні
theoretische Betreuung durch 4 Seminare (4h pro FD Anfang plus 8h PäPsy Anfang/Ende SP
Теорет. Керівництво Від 4 семінарів (4год. ФД на початку + 8 год. пед.пс. на поч. і в кінці)

Modul 3 –
3 Wochen
(s. Modul 2)

Erfahrungs-Praktikum
Досвід практики

= 70h passiv und 30h aktiv nachzuweisen
=70 годин пасивних та 30 годин активних

Bestehen ist erforderlich! – захист! ☹

praktische **Betreuung der Schulpraktikanten direkt an Schule**
Практичний **супровід практикантів безпосередньо у школі**

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Praxissemester – rechtliche Vorgaben

Семестрова практика – правові основи

Витяг: Положення про семестрову шкільну практику (стан на квітень 2021) і BSPO II від 03.11.2015

„Das Praktikum an der Schule und die Teilnahme an den Seminarveranstaltungen sind verpflichtend.
(…) die Bestehensbescheinigung für das Schulpraxissemester (kann) bereits bei einmaligem unentschuldigtem Fehlen in der Schule oder den seminaristischen Begleitveranstaltungen nicht ausgestellt werden (…). Beurlaubungen sind nur in Ausnahmefällen möglich (…).“
„Zum Vorbereitungsdienst wird zugelassen, wer (…) ein Schulpraxissemester oder eine vergleichbare sonstige Schulpraxis erfolgreich absolviert hat.“

Проходження шкільної практики і участь у семінарських заходах є обов’язковими... «... Навіть одноразова відсутність у школі або на семінарських заходах без поважної причини може бути підставою для відмови у видачі довідки про проходження семестрової шкільної практики. Відсутність з поважних причин допускається лише у виняткових випадках».
«До педагогічного стажування (референдаріату) допускаються лише ті студенти, які успішно пройшли семестрову шкільну практику або іншу рівноцінну шкільну практику».

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Praxissemester – rechtliche Vorgaben

Семестрова практика – правові основи

Витяг: Rahmen-VO § 6 vom 27. April 2015

„Die Studierenden im Schulpraxissemester nehmen am gesamten Schulleben ihrer Schule teil. Dies umfasst Unterricht (Hospitation und angeleiteter eigener Unterricht (…)), (…) Teilnahme an möglichst vielen Arten von Dienstbesprechungen, Konferenzen und schulischen Veranstaltungen* und Teilnahme an regelmäßig stattfindenden Ausbildungsveranstaltungen der (…) beauftragten Ausbildungslehrkräfte."

* Außerunterrichtlichen Veranstaltungen, Schulfeiern, Sporttage, Konferenzen aller Art, oder Elternabende.

«Студенти, які проходять семестрову шкільну практику, беруть участь в усіх аспектах шкільного життя. Сюди входять уроки (відвідання уроків і власні уроки під наглядом керівника), участь у максимальній кількості робочих нарад, конференцій та шкільних заходів*, а також участь у регулярних освітніх заходах, які проводять педагоги, призначені керівниками».

**Позашкільні заходи, шкільні свята, шкільні канікули, спортивні змагання, будь-які конференції, батьківські збори*

Schülerinnen und Schüler der Klasse 11 im Austausch mit angehenden Lehrkräften, was sie von jungen Lehrern wünschen – und was nicht

Учні 11 класу спілкуються з майбутніми педагогами про те, чого вони хочуть від молодих вчителів, а чого – ні.

Bilder von Schülerinnen und Schülern und angehenden Lehrkräften

Bilder von Schülerinnen und Schülern

Auftakt mit Schülerinnen und Schülern in der neuen Klasse 11 am Schuljahresanfang – ein gemeinsames Essen

Початок нового навчального року – спільний обід з учнями 11 класу.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Praxissemester – rechtliche Vorgaben Rahmen-VO
Семестрова практика – правові основи

„Die unterrichtliche Praxis wird von erziehungswissenschaftlichen und fachdidaktischen Veranstaltungen der Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (Gymnasien beziehungsweise Berufliche Schulen) begleitet.“
„Das Ausbildungsvolumen hierfür beträgt im Bereich Pädagogik/Pädagogische Psychologie und im Bereich Fachdidaktik jeweils 32 Stunden.“

«Викладацька практика супроводжується виховними і дидактичними заходами Семінарів з підготовки та підвищення кваліфікації вчителів (для гімназій або професійних шкіл).»

«За напрямками педагогіка/педагогічна психологія та фахова дидактика на такі заходи відводиться відповідно по 32 години».

seminar.weingarten.

S t u d i u m

Навчання в ЗВО

3 Module Schulpraxis
3 модулі шкільна практика

В СППКВ:
- Педагогіка (32 год.)
- 2 фахові дидактики (по 16 год. на предмет)

У школі:
- Відвідання відкритих уроків
- Проведення уроків у супроводі (> 30 год.)

Vorbereitungsdienst (Referendariat)
Референдаріат

1. Halbjahr
I півріччя

2. Halbjahr
II півріччя

3. Halbjahr
III півріччя

Компактна фаза (2 тижні)

am **Seminar / у семінарі**:
- Педагогіка (102 / 78 Std. (економ. пед.))
- Фахова дидактика (102 год./предмет)

Prüfungen
Іспити

an der **Schule / у школі**:
- Відвідання відкритих уроків
- Уроки у супроводі (>= 40 год.)

an der **Schule / у школі**:
- Самостійне проведення уроків (9-11 год./тиждень)
- Уроки у супроводі

seminar.weingarten

Praktische Betreuung der Schulpraktikanten an Schule:

Керівництво діяльністю інтернів у школі:

Beispiel Humpis-Schule Ravensburg – Ausgangssituation mit 5 verschiedenen SP-Modellen und Studierenden aus beliebig vielen Universitäten

Chrissi Thomas

Zwei so genannte **„Ausbildungslehrer“** verantwortlich für Betreuung aller Praktikanten, Organisation der Unterrichtsstunden und Kontakte zu Kollegen

Двоє «вчителів-менторів» відповідальні за керівництво діяльністю практикантів, організацію занять та контакт з колегами

3 Orientierungspraktikanten
Орієнтування практикантів
3 Wo. 3 тиж.
, gymnasiale Studiengänge
Гімназійні програми

2 Schulpraktikanten,
2 шкільних практиканти
12 Wo. 12тижн.,
gymnasiale Studiengänge
Гімназійні програми

Uni Konstanz

2 WiPäds Modul 1, 4 Wo.
2 ек.пед. Модуль 1, 4 тижні

3 WiPäds Modul 2, 3 Wo.
3 ек.пед. Модуль 2,3 тижні

4 WiPäds Modul 3, 3 Wo.
4 ек.пед. Модуль 3, 3 тижні

Heterogen in Bezug auf Studienfortschritt und Fächer

Гетерогенні з позиції ступеня навчання та предметів

(BWL, VWL, Deutsch, Englisch, Spanisch, Französisch, Italienisch, Geschichte, Informatik, Mathematik, Chemie, Biologie, Physik, Sport, Ethik, Religionslehre)

seminar.weingarten.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 2 – Ergänzungen zum Vortrag von Joachim Dietrich in der Phase 1 (Studium)

Kooperation zwischen der Universität Konstanz und dem Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte (Berufliche Schulen) Weingarten

Teil 2.1 – Rechtliches

Teil 2.2 – Inhaltliches

Частина 2.2. Зміст навчання

„Ausbildungsvolumen“ «Обсяги підготовки» (Joachim Dietrich)

FACHDIDAKTIK BWL/RW IM PRAXISSEMESTER:

Modul 3: Schülergeleitetes Lernen

Konstanz, 15.September 2017
Prof. Claus Mathes
E-Mail: Mathes@seminar-weingarten.de
Staatl. Seminar für Didaktik und Lehrerbildung Weingarten

Geplantes Programm:

- Einführung: Entwicklungen im kaufmännischen Schulwesen
- Ausgewählte Methoden eines schüleraktivierenden Unterrichts im Überblick
- Unterrichtsbeispiel: Think-Pair-Square-Share am Beispiel „Bilanz“
- Unterrichtsbeispiele zu Strukturlegetechnik und Netzwerk
- „BWL-ärgere-mich-nicht“ am Beispiel von Unterrichtsthemen aus dem Großhandel
- Bundestagsdebatte zum Thema „Geschäftsfähigkeit“
- Literatur und Feedback

PROF. CLAUS MATHES: MODUL 3

2

Vorbereitung auf Modul 3 – Beispiel im Fach Betriebswirtschaftslehre
Підготовка до модуля 3 – на прикладі предмету «Економіка підприємства»

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Підготовка до модуля 3 семестрової практики.

Фахова дидактика «Економіка підприємства/бухгалтерія»

Констанц, СНПК Вайгартен, проф. Клаус Матес, 15.4.2017

Модуль 3: Навчання у супроводі учнів

Навчальний план

1. Вступ. Історія розвитку економічної освіти.
2. Вибірковий огляд активуючих методів навчання.
3. Приклад уроку: обдумування в парах – обговорення в четвірках. Тема: «Баланс».
4. Приклад уроку з елементами технік створення структури і мережі «Економіка-підприємства-не-зли-мене» на прикладі тем з розділу «Гуртова торгівля».
5. Дебати Бундестагу на тему «Економічна діяльність».
6. Література і звортний зв’язок.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

„Ausbildungsvolumen“ - «Обсяги підготовки»

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Підготовка до модуля 2 і модуля 3 – приклади з дисципліни Педагогіка / Педагогічна психологія

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln
Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung
Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen
Модуль 2 – Розвиток соціально-педагогічних компетентностей
Модуль 2 – Самосприйняття і сприйняття оточуючих
Модуль 2 – Виправлення помилок і обговорення

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter
Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit
Модуль 3 – Завдання виховання у дитячому і підлітковому віці
Модуль 3 – Особистість учителя

Ausbildungsvolumen“ - «Обсяги підготовки»

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Підготовка до модуля 2 і модуля 3 – приклади з дисципліни Педагогіка / Педагогічна психологія

Modul 2 / Modul 3

Auftaktveranstaltung an Uni Konstanz
Перше заняття в ун-ті Констанц

Vorstellen der 3 Arbeitsaufträge
Отримання 3 робочих завдань

3-wöchiges Schulpraktikum (Frühjahr oder Herbst)

3 тижні шкільної практики (весна або осінь)

Abschlussveranstaltung an Uni Konstanz
Останнє заняття в ун-ті Констанц

Besprechen der 3 Arbeitsaufträge
Обговорення 3 робочих завдань

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

„Ausbildungsvolumen“ - «Обсяги навчання»

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Підготовка до модуля 2 і модуля 3 – приклади з дисципліни Педагогіка / Педагогічна психологія

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln

Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung

Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen

Модуль 2 – Розвиток соціально-педагогічних компетентностей

Модуль 2 – Самосприйняття і сприйняття оточуючих

Модуль 2 – Виправлення помилок і обговорення

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter

Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit

Модуль 3 – Завдання виховання у дитячому і підлітковому віці

Модуль 3 – Особистість учителя

Arbeitsaufträge Modul 2

Dr. Oliver Greuling • Schulpraktikum Studiengang Wirtschaftspädagogik • Universität Konstanz • 5. und 26. März 2021

Thema	**Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln**	
Geschätzte Bearbeitungszeit	Außerhalb der Präsenzveranstaltung: 90 Minuten	Präsenzveranstaltung: 30 Minuten
Ziele	Einsicht in die Förderung sozialpädagogischer Kompetenz im Lehrberuf	
Voraussetzungen	Eigene Erfahrungen während des Unterrichtens und Hospitierens und beim Umgang mit Schülerinnen und Schülern während des Praktikums.	
Kurzbeschreibung	Unter den Begriffen Heterogenität und individuelle Förderung werden einerseits Herausforderungen und gleichzeitig Erwartungshaltungen an die Kompetenzen künftiger LuL formuliert. Dabei ist die Tatsache unbestritten, dass das Wirken von LuL über die zu unterrichtenden Stunden hinaus immer mehr erforderlich ist. Das betrifft nicht nur Verhaltensauffälligkeiten, sondern bisweilen auch regelrecht Lebenshilfe für SuS. Fraglich ist, wie und in welchem Umfang professionelle Hilfe geleistet werden kann.	
Material/Links/Quellen	http://www.vegjd.de/downloads/AIEJI%20conceptual%20framework_DE.pdf (2021-02-02) http://www.schulpsychologie-bw.de/ (2021-02-02)	

Die Belastungen von Schulkindern und Jugendlichen unter den Bedingungen des Corona-Lockdown werden in den Medien vielfach diskutiert. Sie umfassen schwerwiegende Vergehen innerhalb Familien und reichen hin bis zu der Befürchtung, dass sich ungleiche Bildungschancen noch weiter verschärfen.

Vor diesem Hintergrund ist es im Sinne eines sozialpädagogischen Kompetenzgewinns von großer Bedeutung, dass wir uns diesen Problemaspekten bereits im Studium zuwenden. Um einen Einblick in das Thema zu gewinnen, sollen Sie die an Ihrer Ausbildungsschule tätigen Sozialpädagogen oder Schulpsychologen oder Schulsozialarbeiter oder Beratungslehrer (letztere nur sofern keine der Erstgenannten an der Schule tätig sein sollten) hinsichtlich des sozialpädagogischen Gesamtkonzepts an Ihrer Ausbildungsschule befragen. Fragen Sie dabei unter anderem nach dem Umgang mit Schülerinnen und Schülern, die Lernschwierigkeiten oder andere Auffälligkeiten haben.

Falls Sie sich unschlüssig sein sollten, welche -insbesondere kommunikativen- Kompetenzen das sind oder was genau die Arbeit des obigen Personenkreises umfasst, können Sie sich vorab unter obigen Links informieren (s. Quellen/Materialien/Links).

Folgende Aspekte sollten bei Ihrer Befragung und Recherche berücksichtigt werden.

1. Fragen Sie nach den häufigsten Situationen, die für die Sozialpädagogen, Schulpsychologen, Schulsozialarbeiter (oder Beratungslehrer) anfallen – und nicht im normalen Schulalltag von den Lehrerinnen und Lehrern so nebenbei zu lösen sind.

1.1 Lassen Sie sich – bitte (ausdrücklich!) ohne namentliche Nennung – Fälle schildern, welche die Notwendigkeit zum Eingreifen deutlich machen.

1.2 Berichten Sie darüber, wie wirksam die Maßnahmen waren. Was war dabei entscheidend?

2. Halten Sie Ihre Ergebnisse schriftlich fest – **Notizen** und Stichworte sind ausreichend.

3. Überlegen Sie, welche Unterstützungsleistungen ***Sie selbst*** geben könnten oder welche Kompetenzen Sie dafür ***erst ausbilden*** müssten. Halten Sie auch hier wieder Ihre Ergebnisse in Stichworten fest.

4. Wir werden uns bei der Abschlussveranstaltung am 26. März 2021 über Ihre Erfahrungen und Einschätzungen im Plenum austauschen.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

„Ausbildungsvolumen“

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln

Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung

Модуль 2 – Самосприйняття і сприйняття оточуючих

Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter

Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit

Arbeitsaufträge Modul 2

Dr. Oliver Greuling • Schulpraktikum Studiengang Wirtschaftspädagogik • Universität Konstanz • 5. und 26. März 2021

Thema	**Selbst- und Fremdwahrnehmung der Lehrerpersönlichkeit**	
Modul	Modul 2	
Geschätzte Bearbeitungszeit	Außerhalb der Präsenzveranstaltung: 90 Minuten	Präsenzveranstaltung: 30 Minuten
Ziele	Selbst- und Fremdwahrnehmung zum Ausbau der Professionalität nutzen	
Voraussetzungen	Vertrauensvolle Lehrperson zur Rückmeldung finden, die man annehmen kann.	
Kurzbeschreibung (Ablauf)	Unterricht angeleitet planen, umsetzen und reflektieren (s. unten)	
Material/Links/Quellen	http://www.unterrichtsdiagnostik.info/media/files/publ/Helmke_etal_2007_Die_DESI_Videostudie.pdf, Helmke et al. (2007) (2021-02-02) **und** Vorlage Analysestern	

Grundlage des Arbeitsauftrages ist die Erkenntnis, dass eine ausgereifte Diagnostikkompetenz in Anwendung auf eigenen und fremden Unterricht als ein Schlüssel zur Verbesserung der eigenen Unterrichtsqualität angesehen wird. Videostudien, die die Kluft zwischen Selbsteinschätzung und Realität zentraler Merkmale des Unterrichts aufgezeigt haben (Helmke 2007), weisen auf den damit verbundenen Handlungsbedarf selbst bei bereits ausgebildeten Lehrkräften hin.

Daher sollen Sie mit diesem Arbeitsauftrag an erste Erfahrungen in Bezug auf eine Selbst- und Fremdeinschätzung herangeführt werden.

1. Während eines von Ihnen gehaltenen Unterrichts bitten Sie Ihre/n Ausbildungslehrer/in oder eine andere Lehrkraft Ihres Vertrauens die dabei gewonnenen Eindrücke mittels des Analysesterns (s. Anhang) festzuhalten. Je positiver die Einschätzung, desto weiter außen liegt die Markierung.
2. Füllen Sie nach Ihrer Unterrichtsstunde ebenfalls zeitnah einen solchen Analysestern auf einem getrennten Blatt aus.
3. Gleichen Sie beide Ergebnisse (Fremd- und Selbsteinschätzung) ab. Übertragen Sie dazu eines der Ergebnisse auf den anderen Bogen.

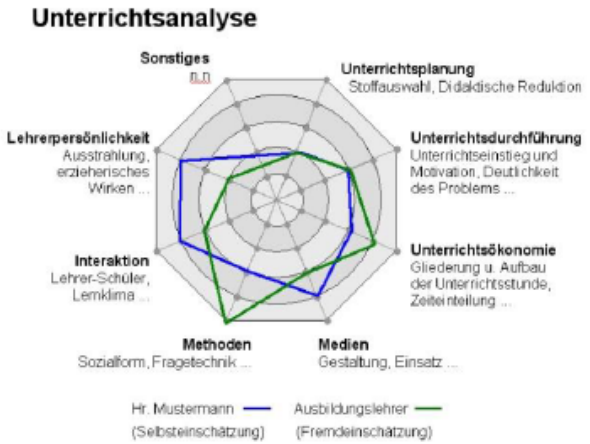

4. Betrachten Sie zusammen das Ergebnis und halten Sie Erkenntnisse, die Ihnen zum Ausbau Ihrer Professionalität dienen als generelle, selbstverfasste Zielformulierungen fest.
5. Wenn möglich, machen Sie einen zweiten Durchlauf. Versuchen Sie dabei, sich Ihrer Zielvorstellung zu nähern.
6. Fassen Sie Ihre Erkenntnisse über eventuelle Abweichungen und/oder Übereinstimmungen bei der Selbst- und Fremdeinschätzung in Textform zusammen und ergänzen Sie diese durch die verallgemeinerten selbstverfassten Zielvereinbarungen.
   Kurz gesagt: Was läuft schon gut? Was läuft noch nicht so gut?
7. **Holen Sie sich in jedem Fall eine Rückmeldung ein, selbst wenn der Unterricht an Ihrer Ausbildungsschule während der Zeit des Schulpraktikums nur im so genannten digitalen Format umgesetzt wird.**
8. Präsentieren Sie Ihre Erkenntnisse während der Abschlussveranstaltung am 26. März 2021.

Arbeitsaufträge Modul 2

Dr. Oliver Greuling • Schulpraktikum Studiengang Wirtschaftspädagogik • Universität Konstanz • 5. und 26. März 2021

Schule:	Klasse:	Fach:
Datum:	Beginn:	Dauer:
Thema:		

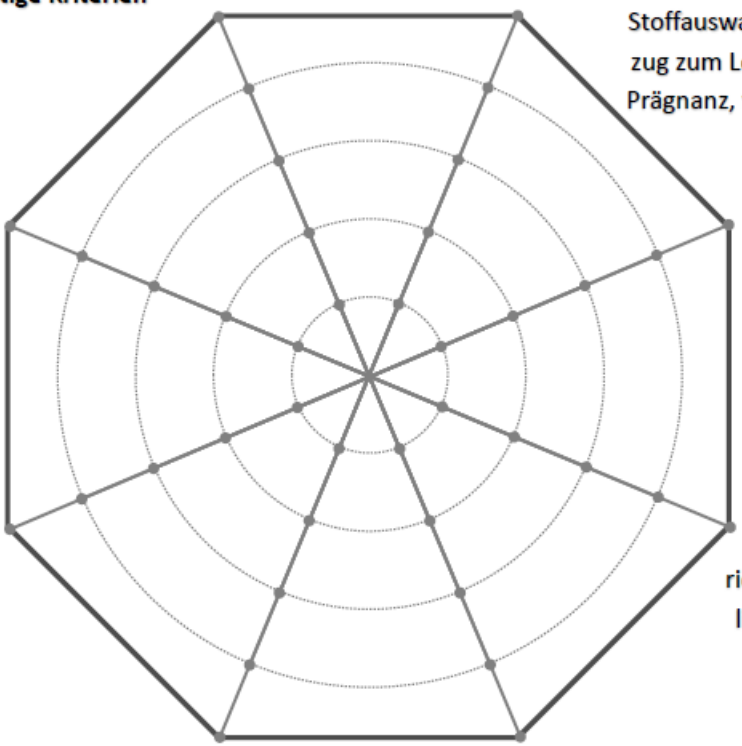

Sonstige Kriterien

Unterrichtsplanung
Stoffauswahl, Didaktische Reduktion, Bezug zum Lehrplan, fachwissenschaftliche Prägnanz, fächerübergreifende Elemente

Lehrerpersönlichkeit
Ausstrahlung, erzieherisches Wirken, Mimik, Gestik, sprachliche Ausdrucksfähigkeit

Unterrichtsumsetzung
Unterrichtseinstieg u. Motivation, Deutlichkeit des Problems, Zielangabe, roter Faden

Interaktion
Lehrer-Schüler, Lernklima, Motivation (Lob und Umgang von Fehlern), Wertschätzung, Disziplin

Unterrichtsökonomie
Gliederung u. Aufbau der Unterrichtsstunde, Zeiteinteilung, Flexibilität, Unterrichtsniveau, Erreichen der Unterrichtsziele, Transfer

Methoden
Sozialform, Fragetechnik

Medien
Gestaltung, Einsatz, Anschaulichkeit

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

„Ausbildungsvolumen“

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln

Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung

Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen

Модуль 2 – Виправлення помилок і обговорення

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter

Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit

Dr. Oliver Greuling

Arbeitsaufträge Modul 2

Dr. Oliver Greuling • Schulpraktikum Studiengang Wirtschaftspädagogik • Universität Konstanz • 5. und 26. März 2021

Thema	**Korrekturen anfertigen und Rückmeldung geben**	
Geschätzte Bearbeitungszeit	Außerhalb der Präsenzveranstaltung: 90 Minuten	Präsenzveranstaltung: 30 Minuten
Ziele	Korrekturen machen und mit Fehlerdiagnose unterstützend wirken	
Voraussetzungen	Korrektur einer Klassenarbeit (oder Hausaufgabe) in Zusammenarbeit mit Ausbildungslehrer, Mentor oder anderen Kollegen	
Kurzbeschreibung	Der anfallende Korrekturaufwand für Lehrerinnen und Lehrer wird in der öffentlichen Wahrnehmung gemeinhin erheblich unterschätzt. Tatsächlich nimmt er einen großen Raum in der alltäglichen Lehrerarbeit ein. Dabei dienen Korrekturen nicht dem einfachen Einsammeln von Zensuren, sondern eine gelungene Fehlerdiagnose kann viel mehr deutlich zur Verbesserung von Lernleistungen beitragen. Mit dem Arbeitsaufwand bei der Korrektur einerseits und der Besprechung und bei der Rückgabe andererseits sollen Sie durch diesen Arbeitsauftrag vertraut werden. ***Da in Schulpraktika Erfahrungen gesammelt werden sollen, die das tatsächliche Schul- und Arbeitsleben von Lehrerinnen und Lehrern abbilden, wird dieser Arbeitsauftrag im Modul 3 erneut gestellt. Er sollte mindestens einmal zur Bearbeitung kommen.***	
Material/Links/Quellen	individuelle Absprache mit betreuenden Lehrern	

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. Besprechen Sie sich mit dem Ausbildungslehrer (oder einem anderen Kollegen Ihres Vertrauens), in welchen Klassen, sich eventuell die Gelegenheit zu einer Korrektur, selbst und gerade unter Corona-Bedingungen ergeben könnte.
Falls die (Teil-)Korrektur einer Klassenarbeit nicht möglich sein sollte, kommt auch die Korrektur einer Hausaufgabe infrage.

2. Die Korrekturrichtlinien richten sich nach dem jeweiligen Fach und den Inhalten aus den fachdidaktischen Veranstaltungen des Seminars und der Universität.
Genaueres wird Ihnen sicherlich von den betreuenden Lehrerinnen und Lehrern mitgeteilt werden können. Letzteres betrifft insbesondere die in den Fachkonferenzen festgelegten und schulspezifischen Korrekturrichtlinien. Ich bitte Sie hierbei selbsttätig zu handeln.

3. Machen Sie sich bitte **Notizen** zum

3.1 - Fach und Thema sowie der Klasse, in der Sie korrigiert haben;

3.2 - zeitlich-inhaltlichen Korrekturaufwand, auch im Vergleich zum betreuenden Lehrer;

3.3 - Vorgehen bei der Besprechung in der Klasse sowie Ihren Erfahrungen damit und

3.4 - zur individuellen Rückmeldung mit einzelnen Schülerinnen und Schülern.

4. Wir werden uns bei der Abschlussveranstaltung am 26. März 2021 über Ihre Erfahrungen und Einschätzungen im Plenum austauschen.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln
Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung
Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter
Модуль 3 – Завдання виховання у дитячому і підлітковому віці
Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit

Arbeitsaufträge Modul 3

Thema	**Entwicklungsaufgaben im Jugendalter**	
Geschätzte Bearbeitungszeit	Außerhalb der Präsenzveranstaltung: 90 Minuten	Präsenzveranstaltung: 45 Minuten
Ziele	Analyse der für Jugendliche anstehende Entwicklungsaufgaben	
Voraussetzungen	Eigene Erfahrungen während des Unterrichtens und auch beim Umgang mit Schülerinnen und Schülern während des Praktikums	
Kurzbeschreibung	Jugendliche durchlaufen nach dem Konzept von Havighurst eine ganze Reihe von Entwicklungsaufgaben, die alle zur Bewältigung anstehen und für die weitere positive Entwicklung entscheidend sind. Wesentlich für Lehrkräfte kann also sein, dass sie den aktuellen Fokus der entsprechenden Aufgaben bei den SuS wahrnehmen, um den Umgang mit den SuS als auch eventuell den Unterricht darauf abzustellen.	
Material, Quellen, Links	Unterlagen aus der Auftakt-Veranstaltung Modul 3	

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. Beobachten Sie Ihre Schülerinnen und Schüler im Praktikum und zwar nicht nur während des Unterrichts sondern auch außerhalb des Unterrichts, wenn möglich.

2. Wenden Sie das Konzept der Entwicklungsaufgaben von HAVIGHURST an und analysieren Sie dabei, welche Entwicklungsaufgaben Ihrer Ansicht nach

   2.1 - voll im Mittelpunkt zu stehen scheinen,

   2.2 - bereits eher abgeschlossen sein könnten oder

   2.3 - im Augenblick noch gar nicht relevant sind und wohl erst später anstehen.

3. Belegen Sie Ihre Beobachtungen und Analysen möglichst mit Beispielen. Halten Sie Ihre Ergebnisse schriftlich fest (**Notizen** und Stichworte sind ausreichend).

4. Überlegen Sie, welche Unterstützungsleistungen Sie bei den entsprechenden Entwicklungsaufgaben geben könnten. Halten Sie auch hier wieder Ihre Ergebnisse schriftlich fest (**Notizen** und Stichworte).

5. Wir werden uns bei der Abschlussveranstaltung am 8. Oktober 2021 über Ihre Erfahrungen und Einschätzungen im Plenum austauschen.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

„Ausbildungsvolumen“

Vorbereitung im Modul 2 und Modul 3 – Beispiele im Fach Erziehungswissenschaften (Pädagogik / Pädagogische Psychologie)

Modul 2 – Sozialpädagogische Kompetenz entwickeln
Modul 2 – Selbst- und Fremdwahrnehmung
Modul 2 – Korrekturen und Rückmeldungen

Modul 3 – Entwicklungsaufgaben im Jugendalter
Modul 3 – Lehrerpersönlichkeit
Модуль 3 – Особистість учителя

Arbeitsaufträge Modul 3

Thema	**Lehrerpersönlichkeit**	
Geschätzte Bearbeitungszeit	Außerhalb der Präsenzveranstaltung: 90 Minuten	Präsenzveranstaltung: 45 Minuten
Ziele	Lehrerpersönlichkeiten unterscheiden lernen und als wesentlich erkennen	
Voraussetzungen	Eigene Erfahrungen im Unterricht und Beobachtungen	
Kurzbeschreibung	Sehen Sie sich die drei unten angeführten Sequenzen an aus dem Spielfilm *„Die Feuerzangenbowle“* an (s. Search-Links). Machen Sie anschließend eine Analyse der Charaktereigenschaften der drei Lehrkräfte anhand der Tabelle. Vergleichen Sie die Ergebnisse mit Ihren Erfahrungen während des Modul 3.	
Material, Quellen, Links	Szenen aus Film „Die Feuerzangenbowle“ (1944) mit Heinz Rühmann (2021-08-10) **„Die erste Stunde“** (4’39) http://www.youtube.com/watch?v=EG6svSMRAVE **„Physikunterricht“** (5’04) http://www.youtube.com/watch?v=liyu9SeNTuA **„Geschichtsstunde“** (2’40) http://www.youtube.com/watch?v=x9CLfbEpwoE	

Junge Lehrerinnen und Lehrer werden häufig mit dem Begriff „Lehrerpersönlichkeit“ konfrontiert, wenn sie Rückmeldungen zu den eigenen Unterrichtsversuchen bekommen. Es entsteht dabei der Eindruck, dass man sich praktisch neben seiner eigentlichen Persönlichkeit noch eine zweite zuzulegen hätte, die nur in der Schule gebraucht wird. Dann wiederum wollen andere von einem, dass man den Unterricht möglichst „authentisch“, also „echt“, gestaltet. Wie soll das gehen?

Die Wahrheit liegt hier, wie so oft, insofern in der Mitte, als eine Lehrerpersönlichkeit aus der inneren Einstellung heraus entstehen und glaubwürdig vorgelebt werden muss. Als ein wesentliches Merkmal der Lehrerpersönlichkeit können wir den Erziehungsstil aufgreifen. Nach Baumrind können vier Typen unterschieden werden, die sich wie folgt charakterisieren lassen (https://www.tutoria.de/schule-ratgeber/erziehungsstile, 2021-08-10):

> ***Autoritäre Typen*** sind fordernd und bestimmend, aber sie gehen weniger auf Schüler ein. Sie orientieren sich an Strafe und Gehorsam, setzen klare Standards und überwachen das Verhalten sorgfältig.
>
> ***Permissive Typen*** gehen mehr auf Schüler ein und verlangen weniger von ihnen und gestatten ihnen weitgehende Selbstregulation und vermeiden Konfrontationen.
>
> ***Indifferente Typen*** sind weder fordernd noch gehen sie auf Schüler ein, sie weisen sie ab oder vernachlässigen ihre Führungs- und Erziehungsaufgaben auf andere Art.
>
> ***Autoritative Typen*** sind fordernd und zeichnen sich durch Interesse an ihren Schülern aus. Sie vermitteln ihnen klare Vorstellungen von dem, was sie verlangen. Disziplinarische Maßnahmen sind eher fördernd als strafend. Sie wollen, dass ihre Schüler sowohl bestimmt als auch sozial verantwortlich sowie selbst reguliert und kooperativ sind.

Wichtig ist für Sie die Erkenntnis, wo Sie selbst stehen und wo Sie hinwollen oder können. Folgende Aufgaben sollen Ihnen dabei helfen:

1. Sehen Sie sich die drei Ausschnitte aus dem Film „Die Feuerzangenbowle“ an (als **1A, 1B** und **1C** bezeichnet) und machen Sie sich entsprechend der Tabelle (siehe unten) **Notizen** zum Verhalten der Schüler und Lehrer.
2. Bestimmen Sie, welcher Führungs- bzw. Erziehungsstil – nach den vier obigen Beschreibungen – Ihrer Ansicht nach jeweils vertreten wird in der Filmsequenz (Spalte ‚Lehrertyp‘, **2A, 2B** und **2C**).
3. Beurteilen Sie, welchem der dargestellten Typen, ***Sie*** am ehesten entsprechen – oder: wo ***Sie*** hinkommen wollen (**Notizen** Zeile **3**)?
4. Überlegen Sie, welche **Lehrerpersönlichkeiten** Sie an Ihrer **Ausbildungsschule** wahrnehmen (**Notizen** Zeile **4**)?
5. **Fügen** Sie alle **Ergebnisse** in die **Tabelle** ein. Wir werden uns bei der Abschlussveranstaltung am 8. Oktober 2021 über Ihre Erfahrungen und Einschätzungen austauschen.

Якщо ми маємо час і якщо Ви маєте бажання, я можу показати Вам приклади, зрозумілі навіть без знання німецької мови.

Erziehungsstile nach Diana Baumrind (https://www.tutoria.de/schule-ratgeber/erziehungsstile, 2021-09-19):

Стилі виховання за Діаною Баумрінд:

Szenen aus Film „Die Feuerzangenbowle“* (1944) mit Heinz Rühmann (2021-09-19)

„Die erste Stunde“ (4’39) http://www.youtube.com/watch?v=EG6svSMRAVE

„Physikunterricht“ (5’04) http://www.youtube.com/watch?v=Iiyu9SeNTuA

„Geschichtsstunde“ (2’40) http://www.youtube.com/watch?v=x9CLfbEpwoE

Фойерцангенболе, *горячий пунш особого приготовления: красное вино, сок апельсинов и лимонов, пряности п одогревают и ставят на горелку. Сверху над сосудом, на особое металлическое приспособление с отверстия ми (Feuerzange), помещают пропитанную крепким ромом головку сахара и зажигают её. Плавящийся сахар п о каплям стекает в пунш. Считается традиционным новогодним напитком.*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

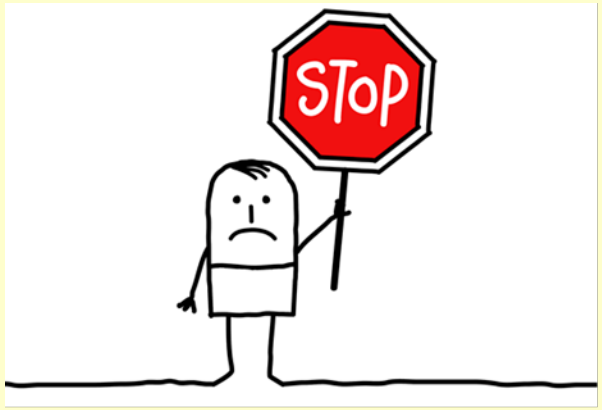

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Питання?

Teil 3 –
Curriculum und Kompetenzbereiche am Beispiel des Faches Pädagogik / Pädagogische Psychologie
Частина 3 –
Навчальна програма і групи компетентностей на прикладі дисципліни «Педагогіка / Педагогічна психологія»

Teil 3.1 – Übersicht und Teilbereiche
Частина 3.1. – Огляд і складові частини
Teil 3.2 – Beispiele und Interaktion
Частина 3.2. – Приклади і взаємодія

Dr. Oliver Greuling

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Teil 3 – Curriculum und Kompetenzbereiche am Beispiel des Faches Pädagogik / Pädagogische Psychologie

Teil 3.1 – Übersicht und Teilbereiche

Частина 3.1. – Огляд і складові частини

Teil 3.2 – Beispiele und Interaktion

Dr. Oliver Greuling

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

Der Lehrer

Учитель

„Neues wagen
und
verantworten“

„Зважуватись на нове та нести відповідальність”

- Lehrerbilder
  Уявлення про вчителя
- Rollenerwartungen
  Рольові очікування
- Lehrerpersönlichkeit
  Особистість вчителя
- Kompetenzen
  Компетентності
- Feedback
  Відгуки
- Zeitmanagement
  Таймменеджмент

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

- **Unterrichtsstörungen und Bewältigung von Konflikten**
  Порушення дисципліни на уроці та вирішення конфліктів

„Konflikte konstruktiv und schülergerecht lösen wollen."

«Прагнути вирішити конфлікт конструктивно і з урахуванням особистості учня».

- persönliche Toleranzen
  Особиста толерантність
- Ursachenfelder kennen
  Знання можливих причин
- außerschulische und schulische Ursachen unterscheiden
  Уміння розрізняти шкільні і позашкільні причини
- Repertoire von Reaktionsmöglichkeiten
  Репертуар можливих реакцій
- Strategien zum Einsatz von Reaktionsmöglichkeiten entwickeln
  Заготовка стратегій реагування
- Classroom management - Менеджмент класу для профілактики порушень дисципліни на уроці (J. S. Kounin)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 2: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen stellen den Entwicklungsstand und die Lebenswelten der Schülerinnen und Schüler in das Zentrum ihres Schulischen Handelns

Група компетентностей 2: Учителі професійно-технічних шкіл ставлять в центр своєї шкільної діяльності рівень розвитку і життєвий світ учнів

- **Die Schüler**

Учні

„Entwicklungssituation und Lebenswelten“

«Ситуація розвитку та світогляд»

Adoleszenz als Lebensabschnitt

Юність як період життя

Identität

Ідентичність

Entwicklungsaufgaben

Завдання виховання та розвитку

kognitive Entwicklung

Когнітивний розвиток

Bedeutung von Peers

Важливість ровесників

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 3: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen stellen gestalten Lern- und Schulkultur und entwickeln den Lebensraum Schule wertorientiert weiter

Група компетентностей 3: Учителі професійно-технічних шкіл формують культуру школи й навчання і розвивають шкільний життєвий простір, орієнтуючись на цінності

Gruppenprozesse

Групові процеси

„Lernsituationen
für gemeinsames Lernen
günstig gestalten“

«Доступно організовувати навчальні ситуації для спільного навчання»

- Bedeutung der Gruppe (Asch, Zimbardo, Milgram)
  Значення групи
- Gruppe und Selbstkonzept
  Група та самоконцепт
- Rollen und formelle vs. informelle Normen
  Ролі, формальні й неформальні норми
- Wahrnehmungsfehler (Pygmalion-Effekt, Halo-Effekt)
  Помилки сприйняття (ефект Пігмаліона, гало-ефект)

Kompetenzbereich 4: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gestalten Lern- und Interaktionsprozesse auf der Grundlage der Erkenntnisse aus der Pädagogischen Psychologie

Група компетентностей 4: Учителі професійно-технічних шкіл формують навчальні процеси і взаємодію, керуючись педагогічними і психологічними знаннями

Kommunikation und Gesprächsführung

Комунікація і вміння спілкуватися

„Verständnis füreinander durch Kenntnisse verbessern wollen“

«Прагнути покращити взаєморозуміння через знання»

Körpersprache
Мова тіла

Axiome der Kommunikation (Paul Watzlawick)
Аксіоми комунікації

Kommunikations-Quadrat (Friedrich Schulz von Thun)
Квадрат комунікації

Themenzentrierte Interaktion (Ruth Cohn)
Взаємодія по темі

Gesprächsführung
Вміння вести бесіду

non-direktives Beratungsgespräch
Недирективні консультації

seminar.weingarten.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 5: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gestalten zielgruppenspezifische Lehr-/Lern-Arrangements

Група компетентностей 5: Учителі професійно-технічних шкіл формують навчальні умови і домовленості, орієнтуючись на цільові групи

Diagnostizieren und Bewerten

Діагностика й оцінювання

„Schüler individuell wahrnehmen und sachgemäß und gerecht bewerten“

«Сприймати учнів індивідуально й оцінювати їх належно і справедливо"

- Taxonomien таксономія
- Kompetenzen компетентності
- Lernziele навчальні цілі
- norm- vs. kriteriumbezogenes Testen тестування на основі норм і критеріїв
- Tests konzipieren розроблення тестів
- Korrektur(-fehler) виправлення помилок (і «помилки виправлення»)
- Fördern und Fordern вимагай і підтримуй

Teil 3 – Curriculum und Kompetenzbereiche am Beispiel des Faches Pädagogik / Pädagogische Psychologie

Teil 3.1 – Übersicht und Teilbereiche

Teil 3.2 – Beispiele und Interaktion

Частина 3.2. – Приклади і взаємодія

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

Der Lehrer

Вчитель

„Neues wagen
und
verantworten“

„Зважуватись на нове та нести відповідальність”

- Lehrerbilder
  Уявлення про вчителя
- Rollenerwartungen
  Рольові очікування
- Lehrerpersönlichkeit
  Особистість вчителя
- Kompetenzen
  Компетентності
- Feedback
  Відгуки
- Zeitmanagement
  Таймменеджмент

seminar.weingarten.

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

Rollenerwartungen

Очікування від певних ролей

Aufgabe / Завдання

Welche ***Rollenerwartungen*** an Ihre Lehrerinnen und Lehrer hatten Sie damals in der Schule als Schülerin oder Schüler? Bitte überlegen Sie und nennen Sie Beispiele aus Ihrer Schulzeit.

Які ***рольові очікування*** від своїх вчителів Ви мали, коли вчилися в школі? Згадайте кілька прикладів зі свого шкільного життя.

Und welche Eigenschaften konnten sie an Ihren Lehrerinnen und Lehrern überhaupt nicht ausstehen?

А які риси характеру і поведінку вчителів Ви терпіти не могли?

Приклад з практики:

Lehrer-„Vorstellungen“ aus Schüler-Sicht
«Уявлення» про вчителя з точки зору учнів

In - nicht repräsentativen - Befragungen mit meinen Schülerinnen und Schülern der Oberstufe (16 bis 18 Jahre) wurde zum Thema ‚Lehrer-„Vorstellungen“’ Folgendes gesagt.

У моїх нерепрезентативних опитуваннях старшокласники (16-18 років) виразили свої уявлення, які лягли в основу двох списків:

(1) Wunschvorstellungen / Бажані риси

і

(2) Gegen-Liste unerwünschter Eigenschaften / **Небажані риси**

nicht arrogant *не зарозумілий*	**Ausstrahlung / Charisma** – *харизматичний, доброзичливий*
erster Eindruck zählt *справляє гарне перше враження*	**Alltagstrott vermeiden** – *нерутинний*
überzeugend sein/wirken *є /виглядає переконливим*	**eingehen auf Schüler-Input** – *бере до уваги думку учнів*
motivierend sein / kreativ im Team arbeiten lassen - *мотивує/дає свободу творчості*	**kein(en) süßes Mädchen/netter Junge spielen** – *не прикидається солоденьким*
alles sollte stimmig sein – *логічний і грунтовний*	**autoritär, humorvoll** – *авторитетний, з почуттям гумору*
freundlich, aber kein Kumpel – *друг, але не панібрат*	**Fachkompetenz (Grundlage)** *Основне – фахова компетентність*
etwas lernen bei ihr/ihm – *у нього/неї є чому повчитися*	**geduldig sein** – *терплячий*
Struktur im Unterricht – *викладає структуктуровано*	**gepflegt, modisch** – *доглянутий, модний*
Bezug zum Leben herstellen – *наводить приклади з життя*	**Beziehungsebene aufbauen** – *вміє вибудовувати стосунки*
neben fachlichem Wissen auch Allgemeinbildung u. Aktuelles – *крім фахових знань – ерудиція і актуальність*	**professionell m. Kritik umgehen/ Balance Respekt u. Offenheit** – *професійно ставиться до критики (повага і чесність)*
einfühlsam, vertrauenswürdig – *емпатичний, викликає довіру*	**gleichberechtigt Schüler beurteilen, vorurteilsfrei sein** – *неупереджений, справедливий*
technisch gut ausgestattet / fit – *сучасний, має хороші технічні засоби*	

Zwischenfragen ablehnen, Machtgehabe – *не відповідає на запитання під час викладення матеріалу, демонструє владу*	keine Durchsetzungsfähigkeit (Klasse nicht „unter Kontrolle“) – *не вміє добиватися свого, не тримає клас «під контролем»*
launisch, schlecht gelaunt sein – *примхливий, вічно невдоволений*	keine Aktualität des Stoffes oder der Materialien / schlecht vorbereitet (Anzahl Kopien) – *погана організація уроку, застарілий матеріал*
keine Selbstsicherheit – *не впевнений у собі*	keine Lebendigkeit im Unterricht – *уроки нудні і не прив’язані до життя*
Herabwürdigungen – *принижує*	Lautstärke mit Lautstärke begegnen – *відповідає криком на крик*
thematische Kritik / Ablehnung des Fachs persönlich nehmen – *ділову критику / нелюбов до предмету приймає на особистий рахунок*	Lehrer sollten nur aus ‚Berufung’ Lehrer werden – *вчителем треба бути «за покликанням»*
kein Blickkontakt zur Klasse – *не тримає візуального контакту з класом*	mangelnde Körperpflege – *недоглянутий, неакуратний*
„Schätzchen“ haben – *має «любимчиків»*	Mundgeruch – *запах з рота*
Humorlosigkeit – *не має почуття гумору*	keine Neutralität – *не нейтральний*
„bemühte“ Jugendsprache – *намагається наслідувати молодіжний сленг*	kein Dialog auf Augenhöhe – *не веде діалог на рівних*

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

Der Lehrer

Вчитель

„Neues wagen
und
verantworten“

„Зважуватись на нове та нести відповідальність”

- Lehrerbilder
  Уявлення про вчителя
- Rollenerwartungen
  Рольові очікування
- Lehrerpersönlichkeit
  Особистість вчителя
- Kompetenzen
  Компетентності
- Feedback
  Відгуки
- Zeitmanagement
  Таймменеджмент

seminar.weingarten.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

Lehrerpersönlichkeit
Особистість вчителя

Aufgabe Завдання

Welche Aspekte einer ***Lehrerpersönlichkeit*** erachten Sie als unbedingt erforderlich?
Які риси ***особистості вчителя*** Ви вважаєте абсолютно необхідними?

Bitte überlegen Sie wieder und nennen Sie Beispiele.
Поміркуйте і назвіть приклади.

Beispiel aus der Veranstaltung:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Wie sich der Job auf den Menschen auswirkt

Як робота впливає на життя? Паттерни поведінки і ставлення до роботи

Muster arbeitsbezogenen Verhaltens und Erlebens

Muster G Engagement, Widerstandsfähigkeit, positives Lebensgefühl

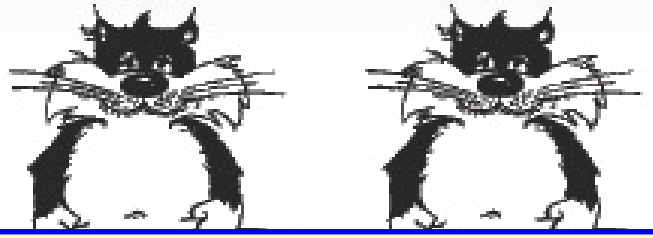

Ентузіазм, витривалість, позитив

vor der Arbeit до роботи — *nach der Arbeit* після роботи

Muster S Schonungstendenz

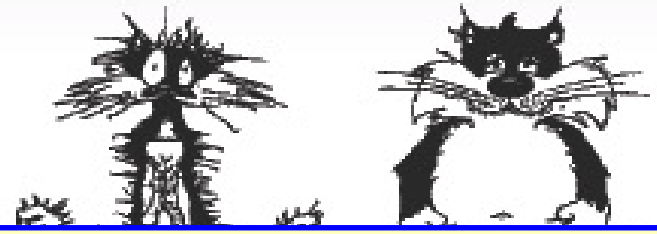

Тенденція до самозбереження

vor der Arbeit до роботи — *nach der Arbeit* після роботи

Risikomuster A Selbstüberforderung und negative Emotionen

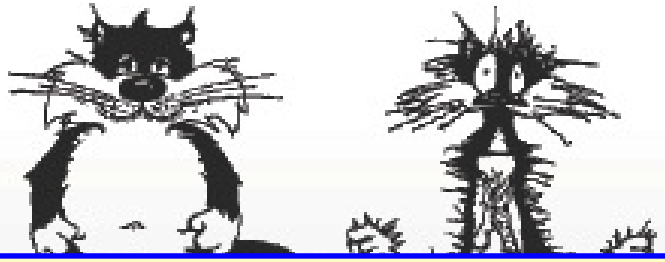

Перевантаження, негативні емоції

vor der Arbeit до роботи — *nach der Arbeit* після роботи

Risikomuster B Erschöpfung und Resignation

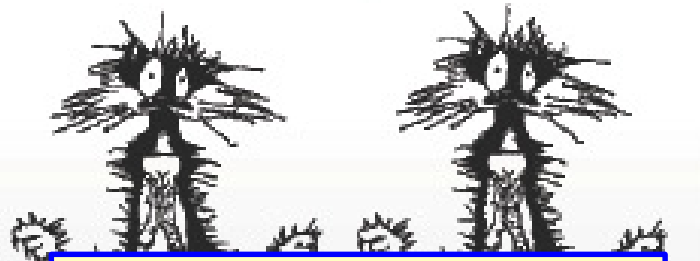

Виснаження і приреченість

vor der Arbeit до роботи — *nach der Arbeit* після роботи

StN-Grafik: Lange / Vorlage: Universität Potsdam

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

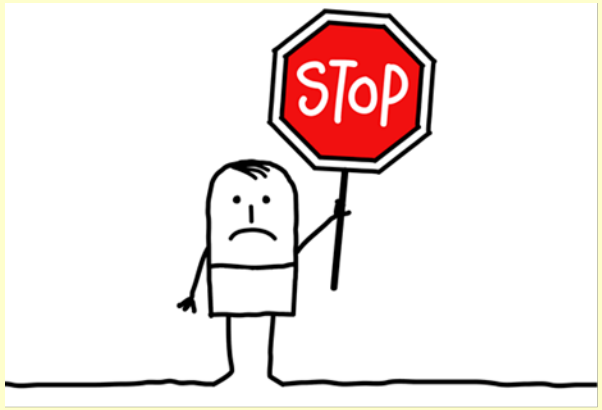

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Питання?

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

Група компетентностей 1: Вчителі професійно-технічних шкіл відповідально ставляться до професійних вимог

- **Unterrichtsstörungen und Bewältigung von Konflikten**
  Порушення дисципліни на уроці та вирішення конфліктів

„Konflikte konstruktiv und schülergerecht lösen wollen."

«Прагнути вирішити конфлікт конструктивно і з урахуванням особистості учня».

- persönliche Toleranzen
  Особиста толерантність
- Ursachenfelder kennen
  Знання можливих причин
- außerschulische und schulische Ursachen unterscheiden
  Уміння розрізняти шкільні і позашкільні причини
- Repertoire von Reaktionsmöglichkeiten
  Репертуар можливих реакцій
- Strategien zum Einsatz von Reaktionsmöglichkeiten entwickeln
  Заготовка стратегій реагування
- Classroom management - Менеджмент класу для профілактики порушень дисципліни на уроці (J. S. Kounin)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 1: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen gehen professionell mit ihren Berufsanforderungen um

- Classroom Management zur Prophylaxe von Unterrichtsstörungen (J. S. Kounin)
- Менеджмент класу для профілактики порушень дисципліни на уроці (J. S. Kounin)

Aufgabe Завдання (J. S. Kounin)

Welche Möglichkeiten zur ***Prophylaxe und Vermeidung von Unterrichtsstörungen*** kennen Sie selbst?

Які способи ***профілактики і уникнення порушень дисципліни на уроці*** Вам вже відомі?

Поміркуйте і наведіть приклади.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Beispiel aus der Veranstaltung:

Приклад з заняття:

„Geschichtsstunde“ (2’40) **«Урок історії»**

http://www.youtube.com/watch?v=x9CLfbEpwoE

Aufgabe: Beobachten Sie, wie sich der Kollege in der Szene gegenüber den beiden Schülern und vor der Klasse verhält. Inwiefern schätzen Sie seine Reaktion im Sinne einer ***Vermeidung von Störungen*** als richtig oder falsch ein? Begründen Sie bitte Ihre Ansicht.

Завдання

Простежте поведінку колеги у сцені з двома учнями і перед класом. Як Ви оцінюєте його ***тактику уникнення порушень*** – як правильну чи неправильну? Обгрунтуйте свою думку.

Beispiel aus der Veranstaltung / Приклад заняття

KOUNIN definierte 5 Dimensionen des Lehrerverhaltens. Sie werden inzwischen als *die* zentralen Aspekte des Klassenmanagements verstanden. Кунін виділив 5 вимірів поведінки вчителя, які наразі вважаються ОСНОВНИМИ аспектами управління класом:

	Dimension Вимір	Merkmale Ознаки
1	*Allgegenwärtigkeit, Überlappungen zulassen - **Всюдисущість, допускає можливість накладок***	ständige Präsenz zu allen suchen, keine Fokussierung auf Einzelne – Шукає контакту з усіма, не фокусується на окремих учнях
2	*Reibungslosigkeit und Schwung erhalten – **Підтримує безперевність і темп***	keine Ablenkungen zulassen und selbst kleine produzieren während des Unterrichts – Під час уроку не допускає відволікань і сам не відволікається
3	*Aufrechterhaltung des Gruppenfokus – **Тримає у фокусі всю групу***	Stimulierung der Aufmerksamkeit (durch breite Leistungskontrolle) – Підтримує увагу (широкий контроль успішності)
4	*programmierte Vermeidung von Überdruss – **Запрограмоване уникнення перенасичення і втоми***	Abwechslung in den Aktivitäten, stimulierende Anleitungen an Übergangsstellen – Зміна видів діяльності, стимулюючі вказівки в момент переходу
5	*Einführen von Regeln und Routinen; Beziehungsebene pflegen – **Встановлення правил і рутинних дій; підтримка людських стосунків***	Regeln im Umgang definieren; Beziehung zur Klasse aufbauen, z. B. Durch außerunterrichtliche Aktivitäten – Встановлює правила спілкування; встановлює зв'язок з класом, напр. через позакласну роботу

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

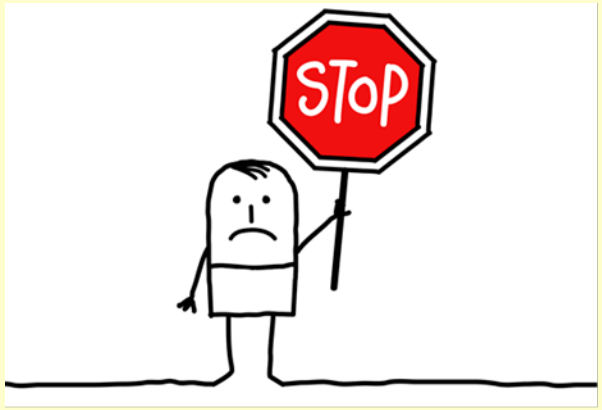

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Питання?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kompetenzbereich 3: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen stellen gestalten Lern- und Schulkultur und entwickeln den Lebensraum Schule wertorientiert weiter

Група компетентностей 3: Учителі професійно-технічних шкіл формують культуру школи й навчання і розвивають шкільний життєвий простір, орієнтуючись на цінності

Gruppenprozesse

Групові процеси

„Lernsituationen für gemeinsames Lernen günstig gestalten“

«Доступно організовувати навчальні ситуації для спільного навчання»

- Bedeutung der Gruppe (Asch, Zimbardo, Milgram)
  Значення групи
- Gruppe und Selbstkonzept
  Група та самоконцепт
- Rollen und formelle vs. informelle Norme
  Ролі, формальні й неформальні норми
- Wahrnehmungsfehler (Pygmalion-Effekt, Halo-Effekt)
  Помилки сприйняття (ефект Пігмаліона, гало-ефект)

Kompetenzbereich 3: Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen stellen gestalten Lern- und Schulkultur und entwickeln den Lebensraum Schule wertorientiert weiter

Група компетентностей 3: Учителі професійно-технічних шкіл формують культуру школи й навчання і розвивають шкільний життєвий простір, орієнтуючись на цінності

- Bedeutung der Gruppe (Asch, Zimbardo, Milgram)
  Значення групи
- Gruppe und Selbstkonzept
  Група та самоконцепт

Aufgabe Завдання

Wie verdeutlichen Sie die ***Wichtigkeit des Prozesses des Team-Building*** in bei Ihren angehenden Kolleginnen und Kollegen? Bitte überlegen Sie und nennen Sie Beispiele.

Як би Ви пояснили своїм майбутнім колегам важливість процесу ***тімбілдінгу***? Поміркуйте і наведіть приклади.

Beispiel aus der Veranstaltung / Приклад заняття

Bauen Sie mit folgenden Materialien in ihrer Gruppe einen möglichst hohen Turm mit dem Marshmallow an der Spitze (max. 10 Min.): 12 Spaghetti, 1 Marshmallow, 12 St. 10 cm lange Kreppstreifen, Packschnur mit 50 cm Länge.

Збудуйте разом з групою за 10 хв. якомога вищу вежу з зефіркою на верхівці із таких матеріалів: 12 шт. спагетті, 1 зефірка, 12 стрічок довжиною 10 см, пакувальна мотузка довжиною 50 см

Leitfragen zur Reflexion / Питання для рефлексії :

1.) Welche ***Gefühle*** sind während der Übung aufgekommen?

Які ***почуття*** виникали під час вправи?

2.) Wie hat die ***Zusammenarbeit*** in der Gruppe geklappt?

Чи вдалося ***співробітництво*** в групі?

3.) War das ***Vorgehen*** sinnvoll und Erfolg versprechend?

Чи був ***процес*** ефективним і успішним?

4.) War das ***Verhalten*** der Gruppenmitglieder O.K.?

Чи нормально ***поводилися*** члени групи?

5.) Was lässt sich aus dem Experiment für ***zukünftige Gruppenarbeiten*** *lernen?*

Чому навчив Вас експеримент ***щодо майбутньої роботи в групах***?

Більше ідей за посиланням: https://www.workshop-spiele.de/marhsmallow-challenge/ (2021-09-19)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

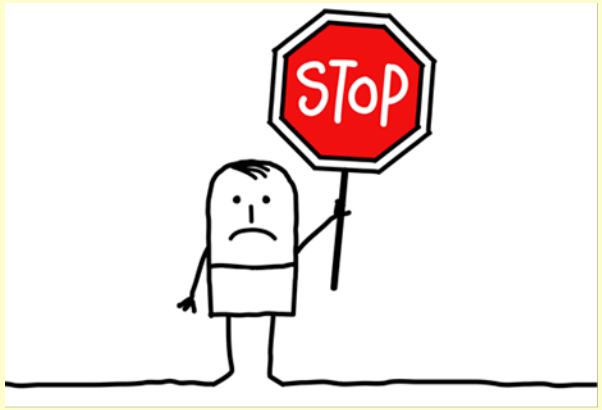

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Питання?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

“Now, you’ve heard what I said so far: but did you also understand – and even enjoy? “

«Тепер Ви почули, що я сказав, а чи зрозуміли? - А може, навіть отримали задоволення?»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

кінець

спасибі

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Revision / Wiederholung vom Vortrag in Lviv im Oktober 2017

Повторення матеріалу доповіді у Львові, жовтень 2017

Vorbereitungsdienst

Референдаріат

Zeiträume – Prüfungsanteile

Періоди і стуктура іспитів

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

1. Ausbildungsabschnitt — 2. Ausbildungsabschnitt Навчальний етап

Seminar

Ausbilder/in

3-wöchige Kompaktphase

in der Regel:
- 2 beratende консультації U-Besuche/Fach Відвідування/Предмет
- Schriftliche Rückmeldung Письмовий зворотний зв'язок

mindestens :
- 1 beratender консультац. U-Besuch/Fach Відвідування/Предмет
- schriftliche Rückmeldung
- Письмовий зворотний зв'язок

Prüfungsteile Екзамен.сес.
- Schulrecht/-organisation
- DUE
- Lehrproben Пробні заняття
- FD-Kolloquia Колоквіуми
- Mü. Pr. Päd.

Begleitende Veranstaltungen Супровід

Ausbildungsgespräch(e) Навчальні співбесіди

Schule Школа

Mentor/in

6 – 8 U-Std./Woche
- davon mindestens 40 Std. selbst unterrichten
- 6-8 год/тиждень
- вкл. 40 год. самостійного викладання

10 – 12 U-Std./Woche
- selbständiger U. mit eigenem Lehrauftrag (in der Regel mindestens 9 U-Std./Woche) Самостійне проведення уроків за конкретними темами (мін.9 ак.г./тиждень)
- zusätzlich begleiteter U. Додатково уроки в супроводі

8. Januar 2022 — Februar 2022 — September 2022 — Januar 2023 — 31. Juli 2023

seminar.weingarten.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Mündl. Prüf. Schulrecht und Schulorganisation Усн. екз. «Шкільне право та шкільна організація»	**1/13**
Mündl. Prüf. Päd./Psy. Усний екзамен « Педагогіка та психологія»	**1/13**
Lehrprobe *(im DUE-Fach) Пробне заняття з фаху*	**1,5/13**
Lehrprobe *(2. Fach) Пробне заняття (другий предмет)*	**1,5/13**
Lehrprobe *(2. Fach) Пробне заняття(другий предмет)*	**1,5/13**
Dokumentation einer U-Einheit *Навчальна документація*	**1,5/13**
Fachdidakt. Kolloquium *(DUE-Fach) Професійна дидактика. Колоквіум*	**1/13**
Fachdidakt. Kolloquium *(2. Fach) Професійна дидактика (2-й предмет). Колоквіум*	**1/13**
Beurteilung Schulleiter Оцінювання керівника школи	**3/13**

13/13

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Prüfungszeitplan / Розклад екзаменів:

Ende 1. oder Beginn 2. Ausbildungshalbjahr Початок першого або кінець другого навчального року	am Seminar На семінарі	Mündl. Prüf. Schulrecht und Schulorganisation Усний екзамен – «Шкільне право та шкільна організація» →Note Оцінка
Im 2. Ausbildungshalbjahr Другий навчальний рік		Dokumentation einer U-Einheit Навчальна документація →Note Оцінка
Im 3. Ausbildungshalbjahr Третій навчальний рік	jeweils an Schule Щоразу у школі	Lehrprobe *(im DUE-Fach)* *Пробне заняття (з документуванням)* →Note Оцінка
		Lehrprobe (2. Fach) Пробне заняття (другий предмет) *Fremdprüfer* сторонній екзаменатор →Note Оцінка
		Lehrprobe (2. Fach) →Note Оцінка
Im 3. Ausbildungshalbjahr Третій навчальний рік	ein Tag am Seminar один день на семінарі	Mündl. Prüf. in Pädagogik und Pädagogischer Psychologie Усний екзамен з педагогіки та педагогічної психології →Note Оцінка
		Fachdidakt. Kolloquium Професійна дидактика. Колоквіум →Note Оцінка
		Fachdidakt. Kolloquium Професійна дидактика. Колоквіум →Note Оцінка

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Mündl. Prüf. Schulrecht/-organisation
Усний екзамен « Шкільне право та організація»
eigener Ausbilder свій керівник

1-fach

Dokumentation einer U-Einheit
Документація
eigener Ausbilder + Zweitkorrektor
Свій керівник та інший «коректор»

1,5-fach

Mündl. Prüf. Päd./Psy.
Усний екзамен «Педагогіка та психологія»
eigener Ausbilder
Свій керівник

1-fach

Gesamtnote
(auf 1 Dezimale)
Підсумкова оцінка
(Цілі й десяті бала)

1,5-fach

Lehrprobe
(im DUE-Fach)
Пробне заняття
eigener Ausbilder
Свій керівник

1-fach

Fachdidakt. Kolloq.
Професійна дидактика.
Колоквіум
(im DUE-Fach)
eigener Ausbilder
Свій керівник

1-fach

3-fach

1,5-fach

1,5-fach

Beurteilung
Оцінювання Schulleiter
Директор школи

Lehrprobe
(im 2. Fach)
Пробне заняття
Fremdprüfer
Чужий екзаменатор

Fachdidakt. Kolloq.
Колоквіум. Професійна дидактика
(im 2. Fach)
eigener Ausbilder
Свій керівник

Lehrprobe
(im 2. Fach)
eigener Ausbilder
Свій керівник

seminar.weingarten.

Übersicht Schulpraktika an Beruflichen Schulen – am Beispiel von Baden-Württemberg

Studierende für das Lehramt an Gymnasien
Майбутні вчителі гімназій

3 Wochen
Orientierungs-praktikum
Орієнтаційна практика
Betreuung Unis und Schulen
Супровід від шкіл та ун-тів

Bewährungs-Praktikum
Стажування на оцінку

Blockpraktikum
Блок практики
12 Wochen
September bis Dezember
theoretische Betreuung durch 4 Seminare
Теоретичний супровід від 4 семінарів
(по 16 г. /фах і 32 г. пед. психол.)
(16h pro FD plus 32h PäPsy)
= 100h passiv und 30h aktiv

Studierende der Wirtschaftspädagogik (Σ=10 Wochen)
Ек. педагогіка (Σ=10 тижнів)

3 Universitäten, Studiengang Wirtschaftspädagogik

4 Berufliche Seminare

Modul 1 –
4 W. – 4 тижні
Betreuung durch 3 Universitäten
(Beispiel Universität Konstanz s. Vortrag Joachim Dietrich)
Супровід 3 ун-тів

Modul 2 –
3 W. – 3 тижні
theoretische Betreuung durch 4 Seminare (4h pro FD Anfang plus 8h PäPsy Anfang/Ende SP
Теорет. Керівництво Від 4 семінарів (4год. ФД на початку + 8 год. пед.пс. на поч. і в кінці)

Modul 3 –
3 Wochen
(s. Modul 2)

Erfahrungs-Praktikum
Досвід практики

= 70h passiv und 30h aktiv nachzuweisen

Bestehen ist erforderlich! – захист! ☹

praktische **Betreuung der Schulpraktikanten direkt an Schule**
Практичний **супровід практикантів безпосередньо у школі**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Кінець

kinets’

Спасибі

spasybi